

Grupa LOTOS S.A.

**INSTRUKCJA RUCHU I EKSPLOATACJI SIECI
DYSTRYBUCYJNEJ**

(IRiESD)

Tekst obowiązujący od dnia: 29.03.2019 r.

Gdańsk, marzec 2019

Spis treści

Część II: Bilansowanie i zarządzane ograniczeniami systemowymi	4
1. Definicje.....	4
2. Zgłaszanie umów dystrybucyjnych do realizacji.....	4
2.1. Ogólne warunki zgłaszania umów dystrybucyjnych do realizacji.....	4
2.2. Terminy zgłaszania nominacji.....	5
2.3. Nominacje roczne.....	5
2.4. Renominacja roczna miesięcznych ilości paliwa gazowego	6
2.5. Nominacje tygodniowe	6
2.6. Renominacja tygodniowa dobowych ilości paliwa gazowego.....	7
2.7. Reguły uzgadniania i korygowania nominacji oraz renominacji przez OSD	8
2.8. Zasady zmiany sprzedawcy.....	9
3. Alokacje ilości paliwa gazowego w punktach wejścia i wyjścia.....	10
3.1. Ogólne zasady alokacji	10
3.2. Szczególne przypadki alokacji.....	10
4. Bilansowanie paliwa gazowego w systemach gazowych	10
4.1. Reguła zrównoważonej ilości paliwa gazowego w systemie dystrybucyjnym.	10
4.2. Przekazywanie informacji operatorom systemów współpracujących	11
5. Zarządzanie ograniczeniami w systemie dystrybucyjnym.....	11
5.1. Przyczyny powstawania ograniczeń systemowych	11
5.2. Działania OSD na rzecz efektywnego wykorzystania przepustowości systemu dystrybucyjnego	11
5.3. Wstrzymanie, ograniczenie lub wznowienie dostaw do punktów wyjścia	12
5.4. Zarządzanie ograniczeniami systemowymi w przypadku niezgodności dostaw paliwa gazowego z zatwierdzoną nominacją ZUD	13
5.5. Zarządzanie ograniczeniami w przypadku wprowadzenia do systemu paliwa gazowego o nieodpowiednim cieple spalania lub nieodpowiedniej jakości	13
5.6. Opłaty za niedotrzymanie ciśnienia w punktach wejścia do systemu dystrybucyjnego	14
5.7. Opłaty za niedotrzymanie parametrów jakościowych paliwa gazowego	15
5.8. Opłaty za niedotrzymanie ciepła spalania paliwa gazowego	17
5.9. Cena referencyjna gazu	18
6. Sposoby postępowania w sytuacjach awaryjnych	18
6.1. Awarie i ich usuwanie.....	18

6.2.	Plany poboru i ich realizacja	19
6.3.	Współdziałanie w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego.	20
7.	Wymagania techniczne w zakresie układów pomiarowych	21
7.1.	Wymagania ogólne	21
7.2.	Układy pomiarowe – rodzaje urządzeń pomiarowych	22
7.3.	Układy pomiarowe – wymagania techniczne	23
7.4.	Pomiary	23

Część II: Bilansowanie i zarządzane ograniczeniami systemowymi

1. Definicje

Definicje pojęć wykorzystywanych w II części IRiESD zostały zawarte w I części IRiESD w punkcie 1.7.

2. Zgłaszanie umów dystrybucyjnych do realizacji

2.1. Ogólne warunki zgłaszania umów dystrybucyjnych do realizacji

- 2.1.1. W celu realizacji umowy dystrybucyjnej ZUD jest zobowiązany do zgłaszania OSD nominacji ilości paliwa gazowego przekazywanego do dystrybucji w punktach wejścia do systemu dystrybucyjnego. Zgłaszanie nominacji odbywa się na warunkach opisanych w IRiESD.
- 2.1.2. ZUD składa nominacje i renominacje sumarycznie dla wszystkich PZD realizowanych w danym punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego.
- 2.1.3. Ilości paliwa gazowego określone w dobowych nominacjach i renominacjach nie mogą przekroczyć ilości maksymalnych określonych jako dwudziestoczekrotne ilości sumy Mocy Umownych określonych w umowie dystrybucyjnej dla poszczególnych PZD.
- 2.1.4. Miesięczne ilości paliwa gazowego określone w nominacjach rocznych i renominacjach nie mogą przekroczyć ilości maksymalnych określonych jako iloczyn liczby dni w danym miesiącu i dwudziestoczekrotności ilości sum Mocy Umownych określonej w umowie dystrybucyjnej dla poszczególnych PZD.
- 2.1.5. Ze względu na występujące ograniczenia systemowe, w umowie dystrybucyjnej określone są minimalne ilości paliwa gazowego, które muszą być przekazane do systemu dystrybucyjnego w trakcie trwania ograniczeń i uwzględnione w nominacjach składanych w poszczególnych punktach wejścia, z zastrzeżeniem punktu 2.1.6.
- 2.1.6. Nominacje i renominacje składane przez ZUD powinny uwzględniać wskazane przez OSD ograniczenia przepustowości systemu dystrybucyjnego, które mają wpływ na pracę systemu i realizację dystrybucji gazu na skutek:
  - a) planowanych prac przyłączeniowych lub remontowo – modernizacyjnych,
  - b) ograniczenia mocy na wejściach z innych systemów,
  - c) powstałej awarii, wybuchu, pożaru, istnienia zagrożenia ich powstania lub w przypadku konieczności usunięcia ich skutków,
  - d) ograniczeń wynikających ze zmniejszenia lub wstrzymania odbioru paliwa gazowego w punkcie wejścia lub wyjścia ze względu na niespełnienie parametrów jakościowych lub ciśnienia.

2.1.7. Nominacje, renominacje i korekty nominacji/renominacji powinny być przesyłane z wykorzystaniem aktualnie obowiązujących formularzy nominacji i renominacji dostępnych na stronach OSD. Sposób przekazywania tych danych wraz z autoryzacją określony jest w umowie dystrybucyjnej.

2.2. Terminy zgłaszania nominacji

2.2.1. Nominacje są zgłaszane w okresach rocznych (na poszczególne miesiące) oraz miesięcznych i tygodniowych (na poszczególne doby).

2.2.2. Nominacje zgłaszane są w następujących terminach:

- a) nominacje roczne – do 1 września danego roku na następny rok gazowy,
- b) nominacje miesięczne – do 15-tego dnia każdego miesiąca prognozę miesięczną określającą dobowe ilości paliwa gazowego, które będą odbierane w poszczególnych dobach gazowych w kolejnym miesiącu,
- c) nominacje tygodniowe, składające się z nominacji dobowych dla każdej doby tygodnia – do wtorku do godziny 12:00 na następny tydzień gazowy.

2.3. Nominacje roczne

2.3.1. ZUD do 1 września każdego roku gazowego przekazuje OSD nominację roczną na kolejny rok gazowy w podziale na miesiące.

2.3.2. Propozycja nominacji rocznej ZUD jest rozpatrywana łącznie z ewentualnym wnioskiem o zmianę mocy umownej. OSD przekazuje ZUD informację o zatwierdzeniu lub odrzuceniu nominacji rocznej w terminie do 31 października. Nie przekazanie tej informacji w powyższym terminie oznacza zatwierdzenie nominacji rocznej.

2.3.3. Przyczyną odrzucenia nominacji rocznej może być:

- a) niespełnienie warunków nominacji opisanych w punkcie 2.1.,
- b) przekroczenie maksymalnych ilości określonych zgodnie z postanowieniami punktu 2.1.4,
- c) rozbieżność pomiędzy nominacjami zgłoszonymi w OSD, a nominacjami zgłoszonymi u operatora systemu współpracującego na połączeniu systemów,
- d) zgłoszenie przez operatora systemu współpracującego w punktach wejścia lub punktach wyjścia ograniczenia przepustowości uniemożliwiającego zrealizowanie usługi według zgłoszonych przez ZUD nominacji,

e) zgłoszenie przez ZUD ilości gazu, które znacząco odbiegają od faktycznych możliwości odbioru gazu przez odbiorców końcowych.

2.3.4. W przypadku odrzucenia nominacji, OSD podaje przyczyny odrzucenia nominacji.

2.3.5. W przypadku odrzucenia nominacji ZUD prześle OSD skorygowaną nominację roczną w terminie 10 dni roboczych, licząc od dnia powiadomienia o odrzuceniu nominacji.

2.3.6. OSD prześle ZUD informację o zatwierdzeniu lub odrzuceniu skorygowanej nominacji rocznej w ciągu 20 dni roboczych od daty jej otrzymania.

2.3.7. W przypadku nie przekazania przez ZUD nominacji rocznej w terminie określonym w punkcie 2.3.1. OSD przyjmuje jako nominację roczną ilości miesięczne wskazane przez ZUD w ostatniej zatwierdzonej nominacji rocznej.

2.4. Renominacja roczna miesięcznych ilości paliwa gazowego

2.4.1. ZUD może dokonać renominacji wielkości zgłoszonych w nominacji rocznej dla okresu jednego lub kilku miesięcy. Renominacja powinna być przekazana przez ZUD do OSD nie później niż 35 dni roboczych przed rozpoczęciem okresu, którego renominacja dotyczy.

2.4.2. OSD informuje ZUD o akceptacji lub odrzuceniu renominacji w ciągu 20 dni roboczych od otrzymania renominacji od ZUD.

2.4.3. W przypadku odrzucenia renominacji, OSD podaje przyczynę jej odrzucenia. Odrzucenie renominacji może nastąpić z powodu jednej z przyczyn wymienionych w pkt. 2.3.3. W przypadku odrzucenia renominacji przez OSD wiążąca dla stron pozostaje ostatnio zatwierdzona przez OSD nominacja roczna.

2.5. Nominacje tygodniowe

2.5.1. Najpóźniej w każdy wtorek do godziny 12:00 ZUD prześle do OSD nominacje tygodniowe, w których poda przewidywaną ilość paliwa gazowego wyrażoną w kWh dla każdej doby gazowej następnego tygodnia gazowego. W przypadku braku przekazania tygodniowej nominacji w powyższym terminie, OSD przyjmuje wielkość zero (0) w poszczególnych dobach gazowych następnego tygodnia gazowego.

2.5.2. OSD prześle ZUD informację o zatwierdzeniu lub odrzuceniu nominacji tygodniowej do godziny 18:00 we wtorek. Nie przesłanie przez OSD informacji o odrzuceniu nominacji oznacza zatwierdzenie nominacji.

- 2.5.3. Przyczyną odrzucenie nominacji może być niespełnienie warunków nominacji opisanych w punkcie 2.1.
- 2.5.4. W przypadku odrzucenia nominacji w terminie, o którym mowa w punkcie 2.5.2., ZUD przekaże OSD skorygowaną nominację tygodniową (renominację) w następującym trybie:
- a) do godziny 8:00, obejmującą następną i kolejne doby gazowe. Rozpatrywana jest ostatnia złożona w w/w terminie renominacja,
  - b) na 4 godziny przed godziną, której zmiana dotyczy. Uprawnienie to obowiązuje od godziny 15:00 przed dobą gazową dostawy do godziny 20:00 w dobie gazowej dostawy. Rozpatrywana jest ostatnia renominacja złożona w każdej godzinie.
- 2.5.5. OSD przekaże ZUD informację o zatwierdzeniu lub odrzuceniu skorygowanej nominacji tygodniowej najpóźniej na 2 godziny przed godziną, której dana zmiana dotyczy. Nie przesłanie przez OSD informacji o odrzuceniu nominacji oznacza zatwierdzenie nominacji.
- 2.5.6. W przypadku niezgodnienia przez strony nominacji tygodniowej w sposób określony powyżej, OSD przyjmuje jako zatwierdzoną nominację określającą ilość paliwa gazowego wynikającą ze złożonej przez ZUD nominacji z uwzględnieniem ograniczeń i wstrzymań, o których mowa w punkcie 2.1.6 i 2.5.3.
- 2.5.7. W przypadku gdy ZUD nie przekaże OSD, w powyżej określonych terminach nominacji na kolejny tydzień gazowy, OSD przyjmuje jako złożoną przez ZUD ostatnią zatwierdzoną nominację tygodniową.

2.6. Renominacja tygodniowa dobowych ilości paliwa gazowego

- 2.6.1. ZUD może dokonać renominacji wielkości zgłoszonych w nominacji dobowej dla dowolnej doby w terminie nie późniejszym niż jedna godzina przed terminem złożenia przez OSD prognozy transportowej wymaganej przepisami IRIESD_{OSW}.
- 2.6.2. Każdorazowo OSW poinformuje ZUD o akceptacji lub odrzuceniu renominacji. Przyczyny odrzucenia renominacji są analogiczne jak w punkcie 2.5.3.
- 2.6.3. W przypadku odrzucenia przez OSD renominacji, ZUD w terminie nie później niż 30 minut przed terminem złożenia przez OSD prognozy transportowej wymaganej przepisami IRIESD_{OSW} przesyła poprawioną renominację, uwzględniającą przyczyny odrzucenia podane przez OSD.
- 2.6.4. OSD informuje ZUD o przyjęciu lub odrzuceniu renominacji, o której mowa w punkcie 2.6.3.

- 2.6.5. W przypadku odrzucenia przez OSD renominacji, o której mowa w punkcie 2.6.3. wiążącą dla stron pozostaje ostatecznie zatwierdzona przez OSD nominacja tygodniowa, z zastrzeżeniem punktu 2.5.6.
- 2.6.6. W przypadku zwiększenia lub zmniejszenia poboru paliwa gazowego związanego z uzgodnionymi z OSD planowanymi pracami remontowymi prowadzonymi przez ZUD lub odbiorcę ZUD, wystąpienia sytuacji awaryjnej w systemie OSD lub udokumentowanego wystąpienia sytuacji awaryjnej w sieci lub instalacji ZUD lub jego odbiorcy, ZUD może przekazać renominację dla bieżącej lub następnej doby gazowej, do końca doby gazowej, której zdarzenie dotyczy. Renominacja może dotyczyć punktu wejścia, z którego zasilany jest dany odbiorca ZUD lub punktów niezbędnych do zbilansowania tej zmiany.
- 2.6.7. W przypadku złożenia przez ZUD renominacji, o której mowa w punkcie 2.6.6. wraz z uzasadnieniem, OSD informuje ZUD, w ciągu godziny od złożenia renominacji, o jej przyjęciu lub odrzuceniu wraz z podaniem przyczyny odrzucenia.

2.7. Reguły uzgadniania i korygowania nominacji oraz renominacji przez OSD

- 2.7.1. Nominacje/renominacje muszą być zgodne z nominacjami zgłaszanymi innym operatorom (w punktach wejścia/wyjścia z/do systemów współpracujących) lub przedsiębiorstwom energetycznym dostarczającym paliwa gazowe do systemu dystrybucyjnego. OSD ma prawo do uzgadniania nominacji ZUD z tymi operatorami systemów współpracujących i przedsiębiorstwami energetycznymi.
- 2.7.2. OSD ma prawo żądać od ZUD zmiany nominacji/renominacji, jeżeli zgłoszona do OSD nominacja/renominacja nie jest zgodna z odpowiednią nominacją/renominacją zgłoszoną operatorowi współpracującemu lub przedsiębiorstwu energetycznemu w punkcie wejścia/wyjścia.
- 2.7.3. OSD ma prawo żądać od ZUD korekty nominacji, jeśli jej realizacja nie jest możliwa z powodów, o których mowa w punkcie 2.1.6.
- 2.7.4. Jeżeli ZUD nie przedstawi OSD nominacji/renominacji zgodnej z nominacją/renominacją dostarczoną innemu operatorowi lub przedsiębiorstwu energetycznemu w punkcie wejścia/wyjścia, lub w ogóle nie dostarczył nominacji/renominacji, OSD ma prawo, po uprzednim poinformowaniu ZUD, sam odpowiednio dostosować nominację/renominację ZUD.
- 2.7.5. Korekty nominacji związane z wystąpieniem przypadków określonych w punktach 2.1.6. b) – 2.1.6. d) mogą być dokonywane przez OSD w każdym terminie, bez konieczności zachowania procedury, o której mowa w punktach od 2.3. – 2.6. O dokonanej korekcie OSD informuje niezwłocznie ZUD.

2.8. Zasady zmiany sprzedawcy

- 2.8.1. Odbiorca przyłączony do Sieci dystrybucyjnej OSD (Operator Systemu Dystrybucyjnego) ma prawo do zmiany sprzedawcy Paliwa gazowego. Odbiorca nie ponosi wobec OSD żadnych opłat związanych z przeprowadzeniem procesu zmiany sprzedawcy. Procedura zmiany sprzedawcy trwa nie dłużej niż 21 dni od dnia złożenia do OSD zgłoszenia.
- 2.8.2. Odbiorca zawiera umowę sprzedaży paliwa gazowego lub umowę kompleksową dostarczania paliwa gazowego z nowym sprzedawcą.
- 2.8.3. Odbiorca (lub upoważniony przez niego nowy sprzedawca) wypowiada lub częściowo wypowiada umowę kompleksową lub umowę sprzedaży zawartą z dotychczasowym Sprzedawcą. Nowa umowa sprzedaży powinna wejść w życie z dniem skutecznego wygaśnięcia umowy sprzedaży z dotychczasowym Sprzedawcą.
- 2.8.4. Zmiana sprzedawcy dokonywana jest z uwzględnieniem zapisów obowiązujących umów dotyczących zasad wypowiedzenia, przy czym odbiorca może dokonać zmiany Sprzedawcy nie częściej niż dwa razy w ciągu kolejnych 12 miesięcy.
- 2.8.5. Odbiorca lub nowy sprzedawca z upoważnienia Odbiorcy, informuje pisemnie OSD o zawarciu nowej umowy sprzedaży. Zgłoszenie powinno zawierać:
  - określenie stron nowej umowy sprzedaży,
  - termin obowiązywania umowy,
  - planowane ilości paliwa gazowego oraz moc umowną,
  - wyciąg z umowy dystrybucyjnej w przypadku, gdy Odbiorca nie podpisał z nowym sprzedawcą umowy kompleksowej.
- 2.8.6. OSD dokonuje odczytu wskazań układu pomiarowego w celu dokonania rozliczeń Odbiorcy z dotychczasowym Sprzedawcą nie później niż w ciągu (5) pięciu dni roboczych od ostatniego dnia obowiązywania umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży zawartej z dotychczasowym Sprzedawcą. W przypadku braku możliwości dokonania tego odczytu w terminie, o którym mowa powyżej, Operator dokonuje oszacowania ilości sprzedanego paliwa gazowego według stanu na ostatni dzień obowiązywania umowy z odbiorcą.
- 2.8.7. Operator niezwłocznie przekazuje dane pomiarowe dotychczasowemu Sprzedawcy oraz nowemu Sprzedawcy.
- 2.8.8. Odbiorca jest obowiązany do uregulowania należności za paliwo gazowe pobrane do ostatniego dnia obowiązywania umowy kompleksowej zawartej z dotychczasowym Sprzedawcą oraz do uregulowania innych należności wynikających z dotychczasowej umowy.
- 2.8.9. Przejęcie zobowiązań sprzedawcy następuje z początkiem doby gazowej rozpoczynającej miesiąc gazowy, w którym zaczyna obowiązywać nowa umowa sprzedaży: wg wskazań urządzeń rejestrujących układu pomiarowego dla Odbiorcy.

3. Alokacje ilości paliwa gazowego w punktach wejścia i wyjścia

3.1. Ogólne zasady alokacji

- 3.1.1. Alokacje wykonywane są przez OSD na podstawie wyników pomiarów, informacji dostarczanych przez Odbiorców końcowych oraz reguł opisanych w niniejszej IRiESD.
- 3.1.2. Alokacje wykorzystywane są w celu przypisania ilości paliwa gazowego do danego PZD, sprawdzania zgodności nominacji z realizacją zleceń dystrybucyjnych oraz na potrzeby przekazywania informacji OSW.
- 3.1.3. Alokacje są wykonywane dla każdej doby gazowej, sumarycznie dla wszystkich PZD realizowanych w danym punkcie wejścia lub wyjścia przez jednego ZUD.

3.2. Szczególne przypadki alokacji

- 3.2.1. W przypadku, gdy w danym punkcie obowiązuje jedno PZD lub więcej niż jedno PZD jednego ZUD cała ilość zmierzona w danym punkcie alokowana jest dla danego ZUD.
- 3.2.2. W przypadku, gdy w punkcie wyjścia obowiązuje więcej niż jedno PZD więcej niż jednego ZUD, ilość paliwa gazowego przypisywana jest poszczególnym ZUD zgodnie z alokacją przekazaną przez odbiorcę końcowego odbierającego gaz w danym punkcie. W przypadku gdy odbiorca nie przekaze poprawnej alokacji w terminie umożliwiającym wykonanie alokacji przez OSD dla OSW (czyli nie później niż 30 minut przed terminem określonym w IRiESD_{OSW}), alokację dokonuje się proporcjonalnie do mocy umownych poszczególnych PZD.
- 3.2.3. W przypadku, gdy w punkcie wejścia obowiązuje więcej niż jedno PZD więcej niż jednego ZUD, alokację dla danego ZUD określa się na podstawie sumarycznych alokacji danego ZUD w punktach wyjścia. W przypadku, gdy sumaryczne alokacje nie będą się zgadzały z ilościami zmierzonymi w punkcie wejścia, powstała w ten sposób różnica przypisywana jest do ZUD o największych poborach paliwa gazowego.
- 3.2.4. Terminy alokacji śróddziennych, operatywnych oraz rozliczeniowych określone są w IRiESD_{OSW}.

4. Bilansowanie paliwa gazowego w systemach gazowych

4.1. Reguła zrównoważonej ilości paliwa gazowego w systemie dystrybucyjnym.

- 4.1.1. W każdej dobie ilości paliwa gazowego dostarczanego przez OSD na rzecz ZUD w ramach danego PZD do punktu(ów) wyjścia odpowiada ilość paliwa gazowego dostarczonego przez ZUD do punktu wejścia w ramach tego PZD.
- 4.1.2. W przypadku, gdy ilość paliwa gazowego dostarczonego przez ZUD do punktu wejścia do systemu dystrybucyjnego, ustalona w sposób określony powyżej, okazała się być różna od ilości paliwa gazowego dostarczonego przez ZUD na wejściach do systemu współpracującego, np. w wyniku potwierdzonego błędu pomiaru w punkcie wyjścia, OSD i ZUD dokonują korekty rozliczeń poprzez wzajemne przekazanie i odebranie

paliwa gazowego w ramach bilansowania. Cena za paliwo gazowe zostanie określona na podstawie średniej wartości CSRB wyznaczonej przez OSP w okresie, dla którego dokonywana jest korekta.

4.2. Przekazywanie informacji operatorom systemów współpracujących

- 4.2.1. OSD przekazuje operatorom OSW informacje o zaalokowanych do poszczególnych ZUD ilościach paliwa gazowego, dotyczące PZD realizowanych w punktach wejścia znajdujących się na styku z systemami gazowymi tych operatorów w zakresie, w jakim informacje te są wykorzystywane przez OSD w związku z realizacją usług dystrybucji.
- 4.2.2. OSD może, na uzasadniony wniosek OSW, w zakresie dostępnych możliwości technicznych, przekazywać odpłatnie inne dane dotyczące realizowanych usług dystrybucji.

5. Zarządzanie ograniczeniami w systemie dystrybucyjnym

5.1. Przyczyny powstawania ograniczeń systemowych

Ograniczenia systemowe mogą wystąpić w systemie dystrybucyjnym w związku z:

- ograniczona przepustowość sieci lub systemowych obiektów technologicznych,
- koniecznością utrzymywania minimalnych ciśnień w punktach wyjścia z systemu dystrybucyjnego,
- koniecznością utrzymania stabilnych parametrów jakościowych paliwa gazowego w systemie dystrybucyjnym,
- prowadzeniem prac w systemie dystrybucyjnym lub w systemach współpracujących,
- wystąpieniem sytuacji awaryjnej,
- działaniami ZUD, jego dostawców lub odbiorców niezgodnymi z postanowieniami IRiESD lub umowy dystrybucyjnej.

5.2. Działania OSD na rzecz efektywnego wykorzystania przepustowości systemu dystrybucyjnego

- 5.2.1. OSD prowadzi działania mające na celu efektywne wykorzystanie przepustowości systemu dystrybucyjnego w celu realizacji usług dystrybucji na rzecz ZUD i podmiotów występujących z wnioskiem o świadczenie usług dystrybucji.
- 5.2.2. Działania związane z efektywnym wykorzystaniem przepustowości systemu dystrybucyjnego obejmują między innymi:

- a) analizę potencjalnych obszarów rozwoju rynku gazu na terenie funkcjonowania Operatora i odpowiednie dostosowanie planów rozwoju OSD,

- b) programowanie rozwoju systemu dystrybucyjnego,
- c) rozbudowa systemu dystrybucyjnego zgodnie z założeniami Planu Rozwoju i wydanymi warunkami przyłączenia,
- d) rozbudowę systemu w miejscach ograniczonej przepustowości,
- e) rozbudowę połączeń międzysystemowych,
- f) monitorowanie parametrów technicznych i jakościowych paliwa gazowego,
- g) zarządzanie pracą systemu przy wykorzystaniu procedur nominacji,
- h) wprowadzanie opłat za działanie niezgodne z IRiESD i umową dystrybucyjną, które mają za zadanie zmotywowanie ZUD do unikania sytuacji mogących powodować ograniczenia w systemie dystrybucyjnym.

5.2.3. W celu efektywnego wykorzystania istniejących technicznych możliwości systemu, OSD monitoruje zgodność wykorzystania przepustowości przez ZUD ze złożonymi nominacjami. W przypadku gdy różnica pomiędzy nominacją, a sumaryczną alokacją w punkcie wejścia przekroczy limit procentowy określony w IRiESD_{OSW} dla prognoz transportowych, OSD naliczy opłaty za nietrafność nominacji zgodnie z zasadami określonymi w IRiESD_{OSW} dotyczącymi opłat za nietrafność prognoz transportowych. W przypadku, gdy OSD nie musi składać prognoz transportowych do OSW, opłaty za nietrafność nominacji nie będą naliczane.

5.3. Wstrzymanie, ograniczenie lub wznowienie dostaw do punktów wyjścia

5.3.1. Wstrzymanie lub ograniczenie dostaw do punktów wyjścia może nastąpić:

- a) z inicjatywy ZUD na podstawie zlecenie przekazanego do OSD,
- b) z inicjatywy OSD w sytuacji:
  - wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze paliw gazowych,
  - gdy instalacja gazowa znajdująca się za punktem wyjścia z systemu dystrybucyjnego stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia lub środowiska,
  - gdy nastąpi nielegalny pobór paliwa gazowego,
  - gdy zwłoka z zapłatą ze strony ZUD wynosi co najmniej 30 dni po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego, dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności,
  - prowadzenie prac remontowych/ulepszeniowych, o których mowa w punkcie 7 części I IRiESD.

- 5.3.2. W sytuacji, gdy ZUD nie wywiązuje się z obowiązków wynikających z zapisów zawartych w umowie dystrybucyjnej oraz niniejszej IRiESD, OSD ma prawo wstrzymać dostawę gazu.
- 5.3.3. Wznowienie dostaw do punktu systemu może nastąpić po ustaniu przyczyn wstrzymania lub ograniczenia dostaw, o których mowa w punkcie 5.3.1. a) na podstawie zlecenie przekazanego do OSD.
- 5.3.4. W sytuacjach, o których mowa w punkcie 5.3.1., OSD nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek techniczne i finansowe straty poniesione przez ZUD lub obsługiwanych przez ZUD odbiorców paliwa gazowego w wyniku przeprowadzonych działań.
- 5.3.5. Wyznaczenie opłat za wstrzymanie, ograniczenie i wznowienie dostaw paliwa gazowego określa obowiązująca Taryfa.

5.4. Zarządzanie ograniczeniami systemowymi w przypadku niezgodności dostaw paliwa gazowego z zatwierdzoną nominacją ZUD

- 5.4.1. OSD planuje ruch systemu dystrybucyjnego na podstawie nominacji przekazanych przez ZUD i zatwierdzanych w sposób opisany w IRiESD.
- 5.4.2. W przypadku, gdy ilości paliwa gazowego przekazanego do dystrybucji są niezgodne z zatwierdzonymi nominacjami, OSD podejmuje dodatkowe czynności związane z dostosowaniem pracy systemu do nowych warunków i zapobieżenia ewentualnym ograniczeniom systemowym.

5.5. Zarządzanie ograniczeniami w przypadku wprowadzenia do systemu paliwa gazowego o nieodpowiednim cieple spalania lub nieodpowiedniej jakości

- 5.5.1. OSD odmawia odebrania w punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiedniej jakości (w tym o nieodpowiednim cieple spalania), o ile umowa dystrybucyjna nie stanowi inaczej.
- 5.5.2. Za okres wstrzymania odbioru paliwa gazowego z powodu nieodpowiedniej jego jakości w punkcie wejścia OSD pobiera opłaty wynikające z zamówionej mocy oraz ewentualne opłaty za niedotrzymania nominacji.
- 5.5.3. W przypadku stwierdzenia, że do systemu zostało wprowadzone paliwo gazowe o nieodpowiednim cieple spalania lub nieodpowiedniej jakości bez wcześniejszego uprzedzenia i uzyskanej zgody OSD na wprowadzenie paliwa do sieci dystrybucyjnej, OSD ustali z ZUD odpowiedzialnego za nieodpowiednie ciepło spalania i/lub jakość paliwa gazowego, określi zasięg oraz skalę mogącego wystąpić zakłócenia oraz podejmie jedno z poniższych działań:
  - a) dopuści warunkowo transport całości lub części paliwa gazowego o niedostatecznej jakości pod warunkiem uznania, że zasięg i skala zakłóceń nie wpłynie negatywnie na realizację umów dystrybucyjnych innych ZUD,

- b) wstrzyma przyjęcie paliwa gazowego w punkcie wejścia oraz realizację umowy dystrybucyjnej ZUD, niezwłocznie informując ZUD, do czasu ustania zakłócenia i przywrócenia właściwych parametrów paliwa gazowego, jeśli uzna, iż zasięg i skala zakłóceń może wpłynąć negatywnie na realizację umów dystrybucyjnych innych ZUD lub mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo funkcjonowania systemu dystrybucyjnego.
- 5.5.4. W przypadku braku możliwości ustalenia ZUD wprowadzającego do systemu dystrybucyjnego paliwo gazowe o nieodpowiednim cieple spalania i/lub nieodpowiedniej jakości, OSD może wstrzymać przyjmowanie paliwa gazowego w punkcie wejścia oraz realizację wszystkich umów dystrybucyjnych związanych z tym punktem wejścia do czasu ustania zakłócenia i przywrócenia właściwych parametrów paliwa gazowego.
- 5.5.5. W przypadku opisanym w punkcie 5.5.3. OSD przyporządkowuje wprowadzone lub mające być wprowadzone do systemu ilości paliwa gazowego o niedostatecznej jakości i/lub cieple spalania do poszczególnych ZUD, stosując ogólne zasady alokacji.
- 5.5.6. Za wprowadzenie do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiedniej jakości i/lub cieple spalania OSD pobierze od ZUD opłatę na warunkach opisanych w punktach 5.7. i 5.8.
- 5.5.7. Za wprowadzenie do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiednim cieple spalania i/lub nieodpowiedniej jakości bez uprzedniego poinformowania OSD i uzyskania zgody OSD na wprowadzenie paliwa do sieci dystrybucyjnej, ZUD przyjmuje na siebie wszelkie zobowiązania związane z dostarczeniem tego paliwa gazowego, w tym zobowiązania związane z ewentualnymi roszczeniami innych użytkowników systemu z tego tytułu.

5.6. Opłaty za niedotrzymanie ciśnienia w punktach wejścia do systemu dystrybucyjnego

- 5.6.1. W przypadku niedotrzymania minimalnego ciśnienia dostawy w punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego, które spowoduje niedotrzymanie minimalnego ciśnienia w punktach wyjścia, OSD przysługuje od ZUD opłata z tego tytułu pokrywająca koszty OSD związane z przywróceniem i utrzymaniem ruchu gazu w systemie.
- 5.6.2. W sytuacji niedotrzymania minimalnego ciśnienia dostawy w punkcie wejścia do systemu, OSD może wprowadzić w stosunku do ZUD, po którego stronie wystąpiły okoliczności powodujące taką sytuację, ograniczenia w przyjmowaniu paliwa gazowego do dystrybucji w punkcie wejścia oraz odbioru w punktach wyjścia do wartości umożliwiającej utrzymanie ciśnienia określonego w umowie.

5.7. Opłaty za niedotrzymanie parametrów jakościowych paliwa gazowego

- 5.7.1. Jakość paliwa gazowego określana jest zgodnie z przepisami Rozporządzenia z dnia 21 września 2018 r. Ministra Energii w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (Dz.U. z 2018 poz. 1814) oraz normą PN-C-04753:2011 Gaz ziemny – Jakość gazu dostarczonego odbiorcom z sieci.
- 5.7.2. Jeżeli paliwo gazowe dostarczone do dystrybucji w punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego nie będzie spełniało parametrów jakościowych określonych w powyższej normie, wówczas OSD naliczy opłaty dodatkowe lub bonifikaty.
- 5.7.3. Jeżeli ZUD na wejściu do systemu dystrybucyjnego dostarczy paliwo gazowe niespełniające przynajmniej jednego z parametrów jakościowych określonych w punkcie 5.7.1., OSD przysługuje od ZUD opłata, za każdy z przekroczonych parametrów jakościowych określonych w punkcie 5.7.1., wyliczona według wzoru:

$$ONP = IN * 2 * CRG * (X_{S_{JW}} - X_{S_{JNmax}}) / X_{S_{JNmax}}$$

gdzie:

ONP – opłata za niedotrzymanie parametrów jakościowych paliwa gazowego w punkcie wejścia [zł],

IN – odebrana w punkcie wejścia do systemu ilość paliwa gazowego o nieodpowiednich parametrach [m³],

CRG – cena referencyjna gazu,

$X_{S_{JW}}$ - rzeczywista wartość danego parametru jakościowego dla paliwa gazowego przekazanego do dystrybucji w punkcie wejścia,

$X_{S_{JNmax}}$ - najwyższa dopuszczalna wartość danego parametru jakościowego przedstawiona w punkcie 5.7.2.

- 5.7.4. Strony zobowiązują się do zapewnienia odpowiedniej temperatury punktu rosy paliwa gazowego przekazywanego do dystrybucji w punktach wejścia lub przekazywanego do odbioru w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego zgodnie z poniższymi wymaganiami:

- a) maksymalna dopuszczalna wartość temperatury punktu rosy ($X_{S_{NTmax}}$) dla 5,5 MPa od 1 kwietnia do 30 września wynosi 3,7°C (276,85 K),
- b) maksymalna dopuszczalna wartość temperatury punktu rosy ($X_{S_{NTmax}}$) dla 5,5 MPa od 1 października do 31 marca wynosi -5°C (268,15 K).

- 5.7.5. Jeżeli ZUD na wejściu do systemu dystrybucyjnego dostarczy paliwo gazowe niespełniające parametrów jakościowych określonych w punkcie 5.7.4., OSD przysługuje opłata wyliczona według wzoru:

$$ONT = IN * 0,1 * CRG * (X_{STW} - X_{STNmax}) / X_{STNmax}$$

gdzie:

ONT – opłata za niedotrzymanie parametru temperatury punktu rosy [zł],

IN – odebrana w punkcie wejścia do systemu ilość paliwa gazowego o nieodpowiednim parametrze [m³],

CRG – cena referencyjna gazu,

X_{STW} - rzeczywista wartość temperatury punktu rosy paliwa gazowego przekazanego do dystrybucji w punkcie wejścia [K],

X_{STNmax} - najwyższa dopuszczalna wartość temperatury punktu rosy [K].

- 5.7.6. Przy przeliczaniu temperatury punktu rosy dla różnych ciśnień należy stosować tabele znajdujące się w załączniku do PN-C-04752:2011 Gaz ziemny – Jakość gazu w sieci przesyłowej.
- 5.7.7. OSD przysługuje od ZUD opłata wyliczona zgodnie ze wzorem przedstawionym w punkcie 5.7.3. lub punkcie 5.7.5. w odniesieniu do każdego z parametrów jakościowych, o których mowa w punkcie 5.7.2. lub 5.7.4. Opłata ta będzie naliczana dla każdego z niedotrzymanych parametrów jakościowych osobno.
- 5.7.8. W przypadku wprowadzenia przez ZUD do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiednich parametrach, OSD nie ponosi odpowiedzialności za roszczenia innych użytkowników systemu dystrybucyjnego.
- 5.7.9. Jeżeli OSD na wyjściu z systemu dystrybucyjnego dostarczy paliwo gazowe niespełniające przynajmniej jednego z parametrów jakościowych określonych w punkcie 5.7.2., ZUD przysługuje od OSD bonifikata, za każdy z przekroczonych parametrów jakościowych określonych w punkcie 5.7.2., wyliczona według wzoru:

$$BNP = OUT * 2 * CRG * (X_{SJW} - X_{SJNmax}) / X_{SJNmax}$$

gdzie:

BNP – bonifikata za niedotrzymanie parametrów paliwa gazowego w punkcie wyjścia [zł],

OUT – odebrana w punkcie wyjścia z systemu ilość paliwa gazowego o nieodpowiednich parametrach [m³],

CRG – cena referencyjna gazu,

X_{SJW} - rzeczywista wartość danego parametru jakościowego dla paliwa gazowego przekazanego do dystrybucji w punkcie wejścia,

X_{SJNmax} - najwyższa dopuszczalna wartość danego parametru jakościowego przedstawiona w punkcie 5.7.2.

5.7.10. OSD udzieli ZUD bonifikaty wyliczonej zgodnie ze wzorem przedstawionym w punkcie 5.7.9. w odniesieniu do każdego z parametrów jakościowych, o których mowa w punkcie 5.7.2. Bonifikata ta będzie naliczona dla każdego z niedotrzymanych parametrów jakościowych osobno.

5.7.11. Jeżeli OSD na wyjściu z systemu dystrybucyjnego dostarczy paliwo gazowe niespełniające parametrów jakościowych określonych w punkcie 5.7.4., ZUD przysługuje od OSD bonifikata wyliczona według wzoru:

$$BNT = OUT * 0,1 * CRG * (X_{STW} - X_{STNmax}) / X_{STNmax}$$

gdzie:

BNT – bonifikata za niedotrzymanie parametru temperatury punktu rosy w punkcie wyjścia [zł],

OUT – odebrana w punkcie wyjścia z systemu ilości paliwa gazowego o nieodpowiednim parametrze [m³],

CRG – cena referencyjna gazu,

X_{STW} - rzeczywista wartość temperatury punktu rosy paliwa gazowego przekazanego do dystrybucji w punkcie wyjścia [K],

X_{STNmax} - najwyższa dopuszczalna wartość temperatury punktu rosy [K],

5.7.12. Bonifikaty określone w punkcie 5.7.9. nie przysługują ZUD, który wprowadził do systemu dystrybucyjnego paliwo gazowe niespełniające parametrów określonych w punkcie 5.7.2.

5.7.13. Bonifikaty określone w punkcie 5.7.11. nie przysługują ZUD, który wprowadził do systemu dystrybucyjnego paliwo gazowe niespełniające parametrów określonych w punkcie 5.7.4.

5.8. Opłaty za niedotrzymanie ciepła spalania paliwa gazowego

5.8.1. Jeżeli ZUD na wejściu do systemu dystrybucyjnego, bez uprzedniego powiadomienia OSD i uzyskania zgody OSD na wprowadzenie paliwa do sieci dystrybucyjnej, dostarczy paliwo gazowe o wartości ciepła spalania (HZW), niższej niż minimalnej (HSM), określonej zgodnie z punktem 2.3.1 części I IRiESD, OSD przysługuje od ZUD opłata za niedotrzymanie ciepła spalania na wejściu obliczona jako:

$$ONC = IN * 2 * CRG * (1 - HZW / HSM)$$

gdzie:

ONC – opłata za niedotrzymanie ciepła spalania na wejściu [zł],

IN – odebrana w punkcie wejścia do systemu ilość paliwa gazowego niższej od nominalnej wartości ciepła spalania [m³],

CRG - cena referencyjna gazu,

HZW – ciepło spalania paliwa gazowego wprowadzonego przez ZUD do systemu dystrybucyjnego [MJ/m³],

HSM – minimalne ciepło spalania ustalone zgodnie z punktem 2.3.1. części I IRiESD [MJ/m³].

- 5.8.2. Jeżeli OSD, bez zgody ZUD, przekaże do punktu wyjścia z systemu dystrybucyjnego, paliwo gazowe grupy E o wartości ciepła spalania HZZ niższej od minimalnej (HSM), określonej zgodnie z punktem 2.3.1. części I IRiESD, OSD na wniosek ZUD, udzieli bonifikaty (BNC) obliczonej jako:

$$BNC = OUT * 2 * CRG * (1 - HZZ / HSM)$$

gdzie:

BNC – bonifikata za niedotrzymanie ciepła spalania na wyjściu z systemu dystrybucyjnego [zł],

OUT – rzeczywista ilość paliwa gazowego przekazanego do odbioru w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego o niedotrzymanej wartości ciepła spalania [m³],

HZZ – ciepło spalania paliwa gazowego odebranego przez ZUD w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego [MJ/m³],

HSM – minimalne ciepło spalania ustalone zgodnie z punktem 2.3.1. części I IRiESD [MJ/m³].

- 5.8.3. W przypadku wprowadzenia przez ZUD do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiednim cieple spalania, OSD nie ponosi odpowiedzialności za roszczenia innych użytkowników systemu dystrybucyjnego.

5.9. Cena referencyjna gazu

Cena referencyjna gazu (CRG), wyznaczana jest przez OSW, zgodnie z zasadami IRiESD_{osw} i publikowana jest na stronie internetowej OSW.

6. Sposoby postępowania w sytuacjach awaryjnych

6.1. Awarie i ich usuwanie

6.1.1. W przypadku wystąpienia awarii lub zakłócenia w przepływie paliwa gazowego, OSD ma obowiązek przystąpić niezwłocznie do ich usunięcia.

6.1.2. Na terenie działania OSD dostępne są alarmowe numery telefonów, które służą użytkownikom systemu oraz innym podmiotom do zgłaszania informacji związanych z wystąpieniem awarii w obszarze funkcjonowania systemu dystrybucyjnego.

Informacja o alarmowych numerach telefonów dostępna jest na stronie internetowej OSD.

- 6.1.3. W przypadku otrzymania informacji o nieprawidłowościach w działaniu systemu dystrybucyjnego, w trybie dyspozytorskim OSD informuje odpowiednie służby, które podejmują natychmiastowe działania w celu zapewnienia bezpieczeństwa mienia i osób oraz zapewnienia ciągłości dostaw.
- 6.1.4. Przy zabezpieczeniu i usuwaniu skutków awarii odpowiednie służby OSD współpracują z innymi służbami, takimi jak policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe.
- 6.1.5. Na obszarze systemu dystrybucyjnego objętym skutkami awarii lub działań związanych z ich usuwaniem, OSD może wprowadzić ograniczenia w dystrybucji paliwa gazowego.
- 6.1.6. OSD nie ponosi odpowiedzialności za skutki awarii wynikających ze stanu technicznego instalacji i urządzeń użytkowych przez ZUD lub innych użytkowników systemu oraz innych awarii wynikających z winy ZUD, innych uczestników systemu lub działania strony trzeciej.

6.2. Plany poboru i ich realizacja

- 6.2.1. Zasady opracowywania Planów ograniczeń oraz ich wprowadzania reguluje Ustawa o zapasach oraz akty wykonawcze do niej.
- 6.2.2. Plany wprowadzania ograniczeń określają maksymalne godzinowe i dobowe ilości poboru paliwa gazowego przez poszczególnych odbiorców przyłączonych do systemu dystrybucyjnego, dla poszczególnych stopni zasilania.
- 6.2.3. Odbiorcy oraz ZUD będący odbiorcami, przyłączeni do systemu dystrybucyjnego i podlegający ograniczeniom w poborze paliwa gazowego, informują OSD do dnia 31 lipca każdego roku, o minimalnej ilości paliwa gazowego, której pobór nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych i odpowiada maksymalnemu dozwolonemu poborowi paliwa gazowego w 10 stopniu zasilania.
- 6.2.4. ZUD jest zobowiązany do przekazania do OSD do 31 lipca informacji o odbiorcach ZUD, podlegającym ograniczeniom w poborze paliwa gazowego zgodnie z Ustawą o zapasach i przyłączanych do systemu dystrybucyjnego OSD. ZUD zobowiąże tych odbiorców do przekazania do OSD informacji, o których mowa w punkcie 6.2.3. w terminie do 31 lipca każdego roku.
- 6.2.5. OSD może dokonać weryfikacji informacji podanych przez odbiorców, dotyczących minimalnych ilości paliwa gazowego, których pobór nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych.
- 6.2.6. Czynności weryfikacyjne wykonują autoryzowani audytorzy w dziedzinie energetyki przemysłowej, po okazaniu certyfikatu oraz po doręczeniu przedsiębiorcy albo osobie przez niego upoważnionej, upoważnienia do przeprowadzenia kontroli działalności przedsiębiorcy wystawionego przez operatora.

- 6.2.7. Minimalne godzinowe i dobowe ilości paliwa gazowego, których pobór nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych, określone w trakcie weryfikacji, zostaje wprowadzone do planu wprowadzenia ograniczeń jako odpowiadające 10 stopniowi zasilania.
- 6.2.8. OSD sporządza plany wprowadzania ograniczeń na podstawie posiadanych przez niego danych, informacji uzyskanych od ZUD i odbiorców, z uwzględnieniem wyników audytu przeprowadzonego w trybie punktu 6.2.6. i przedstawia je do zatwierdzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki do dnia 15 listopada każdego roku.
- 6.2.9. W terminie 14 dni od otrzymania zatwierdzonego planu ograniczeń przez Prezesa URE, OSD informuje OSD, ZUD, o którym mowa w punkcie 6.2.4., oraz odbiorców, o których mowa w punkcie 6.2.3. o ustalonej dla odbiorców, w zatwierdzonym planie wprowadzania ograniczeń, maksymalnej ilości poboru paliwa gazowego w poszczególnych stopniach zasilania.
- 6.2.10. Maksymalne ilości poboru paliwa gazowego w poszczególnych stopniach zasilania określone w zatwierdzonych planach wprowadzania ograniczeń, stają się integralną częścią umowy sprzedaży, umów o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji gazu ziemnego oraz umów kompleksowych.
- 6.2.11. ZUD zobowiązuje odbiorców, o których mowa w punkcie 6.2.4. do dostosowania się do ograniczeń poboru paliwa gazowego, polegających na ograniczeniu maksymalnej godzinowej i dobowej ilości paliwa gazowego stosownie do komunikatów OSP ogłaszanych w trybie i na zasadach określonych w Ustawie o zapasach.
- 6.2.12. OSD nie ponosi odpowiedzialności za skutki ograniczeń wprowadzanych na podstawie przepisów, o których mowa w punkcie 6.2.1.

6.3. Współdziałanie w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego.

- 6.3.1. ZUD opracowuje procedury postępowania na wypadek wystąpienia zaburzeń w dostarczaniu paliw gazowych, a w szczególności nieprzewidzianego wzrostu zużycia paliwa gazowego przez Odbiorców, wystąpienia zakłóceń w dostawach paliwa gazowego, wystąpienia sytuacji awaryjnej w instalacji Odbiorcy lub dostawcy ZUD. Procedury oraz ich aktualizacje są przedkładane OSD niezwłocznie jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy dystrybucyjnej lub 14 dni od dnia dokonania aktualizacji procedury. OSD jest zobowiązany utrzymywać zdolności urządzeń i sieci do realizacji zaopatrzenia w paliwa gazowe, w sposób ciągły i niezawodny, przy zachowaniu obowiązujących wymagań jakościowych.
- 6.3.2. W przypadku wystąpienia zakłóceń w dostawach paliwa gazowego do systemu dystrybucyjnego lub nieprzewidzianego wzrostu jego zużycia przez Odbiorców ZUD, ZUD podejmuje działania mające na celu przeciwdziałanie temu zagrożeniu, w szczególności określone w procedurach postępowania, o których mowa w punkcie 6.3.1. Ponadto ZUD zajmujący się obrotem paliw gazowych informuje niezwłocznie OSD o możliwości wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego na

określonym obszarze działania OSD, bezpieczeństwa osób lub zagrożenia wystąpienia znacznych strat materialnych.

- 6.3.3. Po podjęciu wszelkich działań umożliwiających zaspokojenie potrzeb swoich Odbiorców na paliwo gazowe, ZUD zawiadamia OSD o wystąpieniu zdarzeń, o których mowa w punkcie 6.3.2. i podjętych działaniach w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw paliwa gazowego swoim Odbiorcom lub o braku możliwości zapewnienia tego bezpieczeństwa w terminie umożliwiającym podjęcie działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa dostarczania paliwa gazowego Odbiorcom i prawidłowe funkcjonowanie systemu dystrybucyjnego.
- 6.3.4. Po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w punkcie 6.3.3. lub w przypadku wystąpienia gwałtownego, nieprzewidzianego uszkodzenia lub zniszczenia urządzeń, instalacji lub sieci, powodującego przerwę w ich używaniu lub utratę ich właściwości zagrażającą bezpieczeństwu funkcjonowania systemu dystrybucyjnego, OSD podejmuje niezbędne działania mające na celu zapewnienie lub przywrócenie prawidłowego funkcjonowania tego systemu.

7. Wymagania techniczne w zakresie układów pomiarowych

7.1. Wymagania ogólne

- 7.1.1. W zależności od deklarowanej mocy umownej są różne konfiguracje układów.
- 7.1.2. Do rozliczeń stosowane są układy pomiarowo-rozliczeniowe, które określone są w warunkach przyłączenia do sieci gazowej i umowie o przyłączenie.
- 7.1.3. Elementy układu pomiarowo-rozliczeniowego powinny spełniać wymagania:
  - a) Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 2 czerwca 2016 r. w sprawie wymagań dla przyrządów pomiarowych (Dz.U. z 2016 poz. 815),
  - b) Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie rodzajów przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz zakresu tej kontroli (Dz.U. 2017 poz. 885),
  - c) Rozporządzenie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 10 stycznia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać gazomierze i przeliczniki do gazomierzy, oraz szczegółowego zakresu sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych (Dz.U. z 2019 poz. 219),
  - d) Rozporządzenie z dnia 21 września 2018 r. Ministra Energii w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (Dz.U. z 2018 poz. 1814),
  - e) Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. - Prawo o miarach,
  - f) PN-C-04752:2011 Gaz ziemny – Jakość gazu w sieci przesyłowej,
  - g) PN-C-04753:2011 Gaz ziemny – Jakość gazu dostarczanego odbiorcom z sieci dystrybucyjnej,

- h) PN-EN 60079-0:2013 Atmosfery wybuchowe – Część 0: Urządzenia – Podstawowe wymagania,
  - i) PN-EN 12405-1+A2:2010 Gazomierze – Przeliczniki – Część 1: Przeliczanie objętości,
  - j) PN-EN 1359:2004: Gazomierze. Gazomierze miechowe,
  - k) PN-EN 1359:2004/A1:2006 Gazomierze. Gazomierze miechowe,
  - l) PN-EN 12261:2005/A1:2008 Gazomierze. Gazomierze turbinowe,
  - m) PN-EN 12480:2005/A1:2008 Gazomierze. Gazomierze rotorowe.
- 7.1.4. Miejsce zainstalowania układu pomiarowo-rozliczeniowego i jego wyposażenie określa OSD w warunkach przyłączenia oraz w umowie o przyłączenie.
- 7.1.5. Jeżeli ZUD lub odbiorca ZUD posiadający tytuł prawny do układu pomiarowo – rozliczeniowego w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego nie przekaze do OSD kopii dokumentu potwierdzającego przedłużenie legalizacji układu pomiarowego, OSD ma prawo wstrzymać w tym punkcie dostawę paliwa gazowego.
- 7.1.6. Koszty związane z legalizacją urządzeń pomiarowo- rozliczeniowych zainstalowanych na punktach wejścia i wyjścia, do których OSD posiada tytuł prawny ponosi OSD. Koszty związane z legalizacją układów pomiarowo-rozliczeniowych, do których OSD nie posiada tytułu prawnego ponosi właściciel układu, chyba że umowa dystrybucyjna stanowi inaczej.
- 7.1.7. Nadzór nad prawidłową pracą układów pomiarowych w systemie dystrybucyjnym, do których tytuł prawny posiada OSD będzie pełnił OSD, stosując wymogi określone w pakiecie norm zakładowych PGNIG S.A. ZN-G-4001÷4010:2001 „Pomiary paliw gazowych”.
- 7.1.8. W przypadku zmiany charakterystyki odbioru paliwa gazowego uniemożliwiającej prawidłowy pomiar w danym punkcie wyjścia, OSD może dokonać zmiany lub nakazać zmianę istniejącego układu pomiarowego (np. zmiana gazomierza) informując o tym ZUD.
- 7.1.9. Wszystkie elementy oraz urządzenia wchodzące w skład układu pomiarowego poboru paliwa gazowego muszą być przystosowane do plombowania.
- 7.1.10. Operator może wykorzystywać istniejące układy pomiarowe zainstalowane u odbiorców przed wejściem w życie Rozporządzeń wymienionych w 7.1.3. zgodnie z okresami przejściowymi dopuszczonymi w obowiązującym prawodawstwie.

7.2. Układy pomiarowe – rodzaje urządzeń pomiarowych

- 7.2.1. Stosowane są różne konfiguracje Układów pomiarowych zainstalowanych w punktach wejścia i wyjścia. W skład układów pomiarowo – rozliczeniowych, zależnie od wymagań i przeznaczenia, wchodzi między innymi następujące urządzenia:
- a) gazomierz – urządzenie pomiarowe do zliczania objętości przepływającego przez niego paliwa gazowego w warunkach rzeczywistego pomiaru,
  - b) przelicznik do gazomierza – elektroniczne urządzenie pomiarowe służące do przeliczania zmierzonej przez gazomierz objętości paliwa gazowego w warunkach

- pomiarowych na objętość paliwa gazowego w warunkach normalnych. W przelicznikach do gazomierzy stosuje się przeliczanie objętości typu PTZ lub GNG,
- c) rejestrator do gazomierza – elektroniczne urządzenie pomiarowe rejestrujące objętość przepływającego paliwa gazowego w warunkach pomiaru. Rejestratory mogą być stosowane przy ciśnieniach paliwa gazowego nie przekraczających 2,5 kPa i współpracować z gazomierzami wyposażonymi w nadajniki impulsów,
  - d) przetworniki – urządzenia elektroniczne przetwarzające mierzoną wartość nieelektryczną na elektryczną,
  - e) chromatografy – urządzenia elektroniczne wykonujące analizę próbki paliwa gazowego metodą chromatograficzną, celem określenia parametrów jakościowych badanego paliwa gazowego,
  - f) gęstościomierze – urządzenia elektroniczne zainstalowane w punktach wejścia i wyjścia mierzące i wyliczające gęstość paliwa gazowego,
  - g) wilgotnościomierze – urządzenia elektroniczne mierzące i określające temperaturę punktu rosy w badanym paliwie gazowym dla określonych warunków ciśnienia i temperatury.
- 7.2.2. Przeliczniki i rejestratory do gazomierzy służące do pomiarów ilości dystrybuowanego paliwa gazowego, pracują według czasu standardowego UTC+1 przez cały rok gazowy. OSD rozlicza ZUD zgodnie z czasem urzędowym.

7.3. Układy pomiarowe – wymagania techniczne

Rodzaj i typ urządzeń wchodzących w skład układu pomiarowego w danym punkcie wejścia lub wyjścia przyłączanym do systemu dystrybucyjnego zostanie określony przez OSD w warunkach przyłączenia do systemu dystrybucyjnego oraz umowie o przyłączenie.

7.4. Pomiary

- 7.4.1. OSD dokonuje pomiarów w zakresie niezbędnym do rozliczenia usługi dystrybucji oraz określenia ilości paliwa gazowego będącego przedmiotem sprzedaży dokonywanej przez ZUD na rzecz odbiorców posiadających umowę kompleksową.
- 7.4.2. Pomiary parametrów jakościowych dystrybuowanego paliwa gazowego, jeżeli zajdzie taka konieczność, wykonywane są przez OSD w wyznaczonych przez niego punktach systemu dystrybucyjnego.
- 7.4.3. W celu rozliczenia usługi dystrybucji przez OSD dokonywane są pomiary ciśnienia, temperatury i objętości transportowanego paliwa gazowego, zgodnie z zasadami określonymi w normach i przepisach prawa.
- 7.4.4. Odczyty układów pomiarowych odbywają się w terminach określonych przez OSD. W sytuacji, gdy układ pomiarowy wyposażony jest w system transmisyjny, podstawą do prowadzenia rozliczeń są dane pozyskane przy pomocy tego systemu.
- 7.4.5. OSD może przyjąć jako podstawę do prowadzenia rozliczeń stany wskazań układów pomiarowych podane przez odbiorcę, na zasadach określonych w Taryfie.

- 7.4.6. W przypadku punktów wejścia lub wyjścia, w których tytuł prawny do układów pomiarowych posiadają ZUD lub odbiorcy, mają obowiązek zapewnić dostęp do tych układów oraz umożliwić ich kontrolę na każde wezwanie OSD.